

Woorden als Wapens

College 9: Voornaamwoorden

Dr. M. (Maarten) van Leeuwen

m.van.leeuwen@hum.leidenuniv.nl

Programma vandaag

- Staartje vorige week (slot weekopdracht; Bolt & Spooren (2003))
- Proctor & Su (2011)
- Groepspresentatie
- Weekopdracht 9

Kernbegrippen

Vorige week

- Naamwoordstijl
- Nominalisatie, afleiding, substantivering
- Motieven voor gebruik van nominalisaties
- Passend en effectief gebruik
- Leesbaarheid en tekstbegrip

Deze week

- Anaforische en deiktische verwijzingen
- ‘we’ als middel om afstand en nabijheid te creëren – ‘we’ als “identity cue”
- Ambigüiteit
- Belang van kritisch lezen en goede peer review

Effecten op tekstverwerking (Bolt & Spooren, 2003)

- Problemen bij naamwoordstijl
 - Belangrijke informatie komt (dieper) in een bijvoeglijke bepaling terecht.
 - ‘de op geopolitieke overwegingen gerichte analyses [...]’
 - Lange ketens van voorzetsels en naamwoorden
 - ‘het verstrekken van krediet aan instanties met een betalingsachterstand [...]’
- Verlies van voorstelbaarheid van informatie
 - ‘In aansluiting op de door leden van de VVD gestelde vraag over de voorgestelde wijziging van het wetsontwerp ter goedkeuring [...]’

Effecten op tekstverwerking (Bolt & Spooren 2003)

- Heeft naamwoordstijl effect op ‘verwerkingsgemak’ en ‘tekstbegrip’?
- Worden in contexten waarin zowel gesubstantiveerde infinitieven [*het*+infinitief] als werkwoordelijke constructies mogelijk zijn eerstgenoemde constructies anders verwerkt?
- Hebben gesubstantiveerde infinitieven een negatief effect op de mentale tekstrepresentatie die een lezer vormt?

Effecten op tekstverwerking (Bolt & Spooren 2003)

- Experiment
 - 50 deelnemers ('ervaren lezers')
 - 24 items: 12 experimentele teksten, 12 *fillers*
 - Weliswaar beloofde Zeroual in de toespraak van 20 minuten **het spoedig uitroeien** van de islamitische bendes [...]
(infinitiesubstantivering)
 - Weliswaar beloofde Zeroual in de toespraak van 20 minuten spoedig de islamitische bendes uit te roeien [...]
 - Leestijd ('self-paced reading paradigm'; deelvraag 1)
 - Verificatietijd en –score (deelvraag 2)

Effecten op tekstverwerking (Bolt & Spooren 2003)

- Resultaten

Tabel 1 Leestijden (in ms per lettergreep), verificatietijden (in ms) en verificatiescores (proportie) als functie van constructietype (gesubstantiveerde infinitief, plus GI/werkwoordelijke variant, min GI) en moment van aanbieden (in de eerste/tweede helft van het experiment) .

	Eerste helft		Tweede helft	
	Plus GI	Min GI	Plus GI	Min GI
Leestijd	155,63	143,89	142,12	130,95
Verificatietijd	5339,24	5152,29	5095,28	5108,88
Verificatiescore	0,74	0,67	0,75	0,73

- Substantiveringen worden significant langzamer gelezen dan werkwoordelijke constructies
- Geen effect van substantiveringen op verificatietijd en –score ('tekstbegrip').
- Conclusie: gesubstantiveerde infinitieven zijn moeilijker (langzamer) te verwerken, maar leiden niet tot begripsverlies.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

► aan
jouw
kant

“ Ik sta aan jouw kant. Om in
Nederland weer tegen elkaar te
kunnen zeggen: wat hebben we het
hier goed voor elkaar. ”

**MINDER IK
MEER WIJ**

We are the ones we've been waiting for.
(Obama, 2008)

<https://www.youtube.com/watch?si=xo8T-gJ-9mLq1IUum&v=243h11RKLEQ&feature=youtu.be>

OBAMA'08
**YES
WE
CAN**
WWW.BARACKOBAMA.COM

**WIJ WEIGEREN
DE HUURVERHOOGING**

Universiteit Leiden

Bron: <https://www.flair.be/nl/chillax/lifestyle/echte-slogans-zo-denken-we-echt-over-bedrijven/> - IKEA's slogan

REACTIE MATTHIJS VAN NIEUWKERK

Het raakt me te lezen dat redacteuren van *DWDD* zich angstig hebben gevoeld. We zijn niet op de wereld om elkaar bang of ongelukkig te maken. Ik ook niet. *DWDD* was godbetert zo'n beetje opgericht als een medicijn tegen angst en lelijkheid. Dat we kennelijk toch niet iedereen een veilig en prettig gevoel hebben kunnen geven en dat het zelfs collega's ziek heeft gemaakt, dat spijt me enorm. We hebben het succes van *DWDD* jarenlang uitbundig gevierd, met iedereen, tot bij het afscheid eervolle aandacht in kranten en journaals aan toe.

Maar dat was toen. Nu zitten we met een aantal ongemakkelijke gedane zaken. Die nemen helaas geen keer, maar stemmen wel tot nadenken. Deze spiegel blijft in mijn kamer hangen.

Tegelijkertijd is dit artikel ook een draconische karikatuur van vijftien jaar *DWDD*. Zeker, ik was fanatiek, eigenwijs en streng. En ik kon af en toe lelijk uit mijn slof schieten. Waardeloos. Maar ik ben nu gemakshalve teruggevouwen tot een Eeuwige Driftbui. En dat was ik dacht ik niet.

[er/v/2022/in-de-succesvolle-tv-machine-van-dwdd-werd-menig-redacteur-vermalen~v605784/](https://www.dwdd.nl/2022/in-de-succesvolle-tv-machine-van-dwdd-werd-menig-redacteur-vermalen~v605784/)

REACTIE MATTHIJS VAN NIEUWKERK

Het raakt me te lezen dat redacteuren van *DWDD* zich angstig hebben gevoeld. We zijn niet op de wereld om elkaar bang of ongelukkig te maken. Ik ook niet. *DWDD* was godbetert zo'n beetje opgericht als een medicijn tegen angst en lelijkheid. Dat we kennelijk toch niet iedereen een veilig en prettig gevoel hebben kunnen geven en dat het zelfs collega's ziek heeft gemaakt, dat spijt me enorm. We hebben het succes van *DWDD* jarenlang uitbundig gevierd, met iedereen, tot bij het afscheid eervolle aandacht in kranten en journaals aan toe.

Maar dat was toen. Nu zitten we met een aantal ongemakkelijke gedane zaken. Die nemen helaas geen keer, maar stemmen wel tot nadenken. Deze spiegel blijft in mijn kamer hangen.

Tegelijkertijd is dit artikel ook een draconische karikatuur van vijftien jaar *DWDD*. Zeker, ik was fanatiek, eigenwijs en streng. En ik kon af en toe lelijk uit mijn slof schieten. Waardeloos. Maar ik ben nu gemakshalve teruggevouwen tot een Eeuwige Driftbui. En dat was ik dacht ik niet.

[er/v/2022/in-de-succesvolle-tv-machine-van-dwdd-werd-menig-redacteur-vermalen~v605784/](https://www.levenslang.nl/2022/in-de-succesvolle-tv-machine-van-dwdd-werd-menig-redacteur-vermalen~v605784/)

Een rotmaatregel voor **ons** allemaal

100 OVERDAG ROTMAATREGEL

WE DOEN DIT VOOR

bouwers

banen

Je zult wel denken: wat een chaos daar in Den Haag, waarom duurt het oplossen van het stikstofprobleem zo lang, en waarom valt de politiek mij lastig met zaken waar ik ook niks aan kan doen? Allemaal volkomen begrijpelijke vragen. Ook wij **halen** ontzettend van de ontstane situatie en willen niks liever dan een oplossing. Want er is al lang genoeg

(Achtergrond:

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/artikel/4920401/stikstof-maximumsnelheid-vvd-auto-autorijden-snelweg-130-100>)

1. Verwijzingen

Anaforisch:

‘Mark en ik willen 130 km kunnen rijden. We zijn voor het handhaven van deze maximumsnelheid op de snelweg.’

1. Verwijzingen

Anaforisch:

‘Mark en ik willen 130 km kunnen rijden. We zijn voor het handhaven van deze maximumsnelheid op de snelweg.’

1. Verwijzingen

Anaforisch:

‘Mark en ik willen 130 km kunnen rijden. **We** zijn voor het handhaven van deze maximumsnelheid op de snelweg.’

1. Verwijzingen

Anaforisch:

‘Mark en ik willen 130 km kunnen rijden. **We** zijn voor het handhaven van **deze** maximumsnelheid op de snelweg.’

Deiktisch:

‘Mark en ik...’

- Anaforisch of deiktisch?

Een rotmaatregel
voor **ons** allemaal

100 OVERDAG
ROTMAATREGEL

WE DOEN DIT VOOR

 bouwers

 banen

Je zult wel denken: wat een chaos daar in Den Haag, waarom duurt het oplossen van het stikstofprobleem zo lang, en waarom valt de politiek mij lastig met zaken waar ik ook niks aan kan doen? Allemaal volkomen begrijpelijke vragen. Ook **wij** balen ontzettend van de ontstane situatie en willen niks liever dan een oplossing. Want er is al lang genoeg

Waarom een veelbestudeerd stijlmiddel?

“‘We’ operates as an identity cue which “selects the relevant group, according to different specific contexts, languages and cultures””

(Bazzanella, 2002, p. 249)

- ‘We’ kan een grote variëteit aan identiteiten/rollen blootleggen. In de politiek bijv.:
 - spreker + coalitie
 - spreker + politieke partij
 - spreker + volk (excl. andere politici)
 - spreker + coalitie + politieke partij
 - ‘de politiek’
 - alle Nederlanders (incl. andere politici)
 - etc.
- ! Soms helder, soms ambigu
 - Per geval in tekstuele context analyseren

Proctor & Su (2011)

Onderzoeksvragen Proctor & Su (2011: 3252)

1. We study the ways in which personal pronoun meanings change given particular contexts. (...)
 1. What factors affect the distribution of personal and possessive pronouns?
 2. Does the topic of the conversation make politicians uncomfortable, and thereby cause them to switch to a different pronominal meaning?
 3. Does the conversation's venue influence politicians' care in pronominal choice?
2. How does the distribution of personal and possessive pronouns reveal a speaker's ideological views?

Onderzoeksvragen Proctor & Su (2011: 3254)

This research pursues two goals.

1. To determine the distribution of the personal pronouns 'we' and the possessive pronoun 'our' in the 2008 US vice-presidential debate and interviews with Palin, Biden, Obama and Clinton.
2. To find what influences the pronominal choice of personal and possessive pronouns

The research questions are as follows:

1. How does the distribution of personal and possessive pronouns reveal the ideological views of the speakers?
2. What factors affect the distribution of personal and possessive pronouns?
=> We emphasize the impact of location and purpose (interview or political debate) upon political discourse

Methode Proctor & Su (2011)

- Corpussamenstelling?
 - ? Palin, Clinton, Biden, Obama
 - ? 3 interviews per politicus uit 2008 en 2009
 - Context/aard van die interviews?
 - Debat tussen *vice presidential candidates* Palin en Biden (2008)
- Analysemethode?
 - ? Analyse van 'we' en 'our + object'
 - ? P. 3254: we empirically identified personal pronoun categories through three steps (...).
 - "Participating readers in this study apply categories based on context. It is not possible to establish categories *ad hoc*; the context of each interview and the speakers' patterns of pronoun usage are unknown beforehand. (...)" (2354-3255)

Proctor & Su (2011): weergave van resultaten

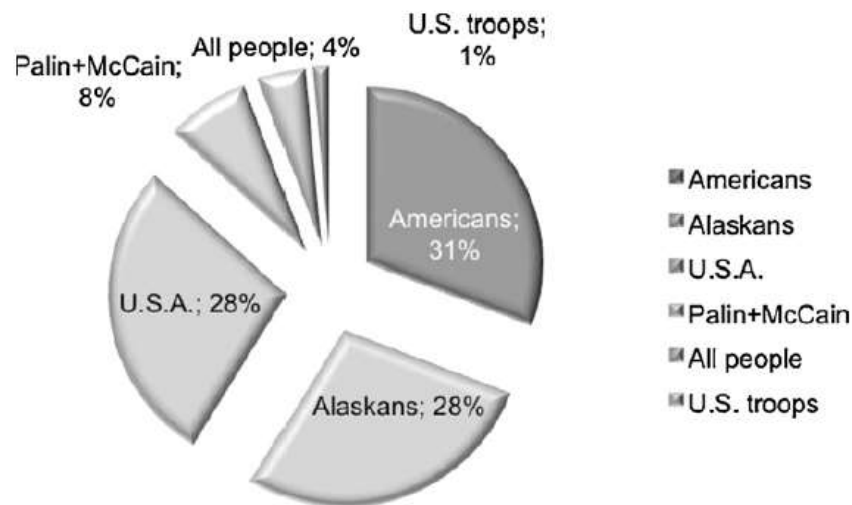

Chart 1. Categories of the personal pronoun 'we' in the interviews with Sarah Palin.

- Interviews: waarom weergave per spreker?
- Waarom alleen percentages en geen absolute getallen?
- Zijn verschillen in tekstlengte verdisconteerd?
- Categorie 'ambigu'?

Proctor & Su (2011): weergave van resultaten

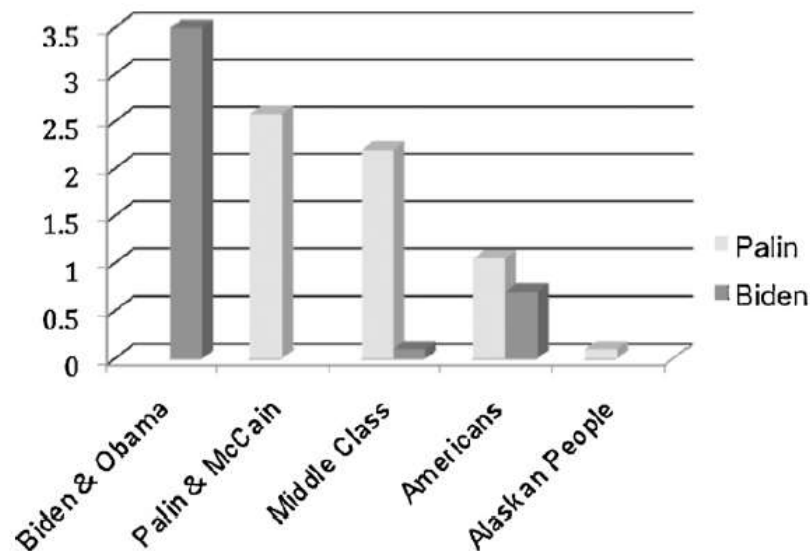

Chart 11. Sarah Palin and Joe Biden: distribution of the personal pronoun "we" in the vice-presidential debate.

- Fatsoenlijke tabelbeschrijving?

Proctor & Su (2011): kwaliteit van de analyses

- Vb 3 (p. 3255) – we Americans?
 - I'm all about the position that America is in and that **we** have to look at a 700 billion dollar bailout. And, as Sen.McCain has said, unless this nearly trillion dollar bailout is what it may end up to be, unless there are amendments in Paulson's proposal, really I don't believe that American's are going to support this and **we** will not support this. The interesting thing in the last couple of days that I have seen is that Americans are waiting to see what John McCain will do on this proposal. (Palin)
- Vb 11 (p. 3257) – we Americans/we USA?
 - The piece **we**'ve been pushing for, Barack and I during the campaign, as you'll recall, is that **we** needed an economic recovery package **we** thought back in September, October, November. And **we** still think **we** really very badly need it. (Biden)

Proctor & Su (2011): kwaliteit van de analyses

Interpretatie van gevonden patronen?

- Bijv. (p. 3256):
 - The discrepancy in frequency among Palin's identification with Americans, Alaskans, and McCain may be interpreted in two ways: (1) it is a result of Palin's lack of political experience in the national political scene or (2) it evolved from her lack of interest in supporting McCain's candidacy. After careful review of the data, this paper posits the following theory: Palin may have been more interested in the American middle class as a whole and Alaska's affairs in particular than in showing her support for McCain. She had not spent enough time in the McCain campaign crew to identify with them. She was chosen as a candidate *ad hoc* and her pronominal choice clearly showed it.
- Bijv. (p. 3259):
 - We realized, based upon our study, that Clinton almost never identified herself with Americans (4%). We can infer that her main focus may not have been winning people's hearts, but demonstrating her qualifications, connections/resources and capability to be the best candidate for the position.
- Bijv. (p. 3264):
 - Unlike Palin, this paper concludes that Biden was consistent in his identification pattern, and, therefore, seemed more credible to voters.
- Bijv. (p. 3265):
 - During the vice-presidential debate, however, Palin changed tactics and began to identify closely with McCain. This lack of consistency may be one of the reasons why Palin did not succeed in convincing Republican voters to support her cause.

Conclusies Proctor & Su (2011: 3265)

- Based on our analyses and previous studies (...), we find that external context, more than topic, influences pronoun distribution. The most influential factors were venue and a purpose in the political discourse.
- This study concludes that politicians reveal self-identification through pronominal choice, i.e. whom they support. (...)

???

- (zie ook p. 3261: 'we conclude that, between genders, there is no significant difference in the pronominal choice that American politicians make)

Proctor & Su (2011)

“We are grateful to two anonymous reviewers for their valuable comments on the earlier version of this paper.” (p. 3265)

Groepspresentatie

Weekopdracht

Kersttoespraak koning Willem Alexander (fragmenten)

Gezond vijftig worden en dat met heel veel mensen samen mogen vieren is een fantastisch geschenk. Ik ben dankbaar dat ik dat dit jaar heb mogen beleven.

[...]

Het kleine en persoonlijke raakt met Kerstmis aan het grote en gemeenschappelijke. Dit zijn dagen waarin we beschutting zoeken, thuis of bij familie en vrienden. Voor even de onzekere wereld buitensluiten. Even niets anders aan het hoofd dan Stille Nacht of de Top 2000.

Maar hoezeer we ons ook behaaglijk terugtrekken in eigen kring, de buitenwereld roert zich achter de ruiten. De grote wereld achter de gordijnen is altijd hoorbaar en voelbaar en dringt zich aan ons op, soms beangstigend, soms uitnodigend.

‘Ik verkondig U grote blijdschap die heel het volk ten deel zal vallen’, zegt de engel tegen de herders. Een verkondiging aan ‘heel het volk’... Kerstmis verbindt ons nadrukkelijk met elkaar.

Dat zet aan tot nadenken over hoe we zelf in het leven staan. Is het: ieder voor zich en God voor ons allen? Of hebben we zelf een actieve rol in een groter geheel? En zo ja: welke dan?

Het valt niet altijd mee om te blijven geloven in de gemeenschap die we samen vormen. Helemaal niet in een land met zoveel verscheidenheid als het onze. Een land van vrije mensen waarin het antwoord op de vraag ‘wie ben ik?’ nooit volledig samenvalt met het antwoord op de vraag ‘wie zijn wij?’.

[...]

Bron: <https://www.koninklijkhuis.nl/documenten/toespraken/2017/12/25/kersttoespraak-van-zijne-majesteit-de-koning-25-december-2017>.

Weekopdracht

Kersttoespraak koning Willem Alexander (fragmenten)

Gezond vijftig worden en dat met heel veel mensen samen mogen vieren is een fantastisch geschenk. Ik ben dankbaar dat ik dat dit jaar heb mogen beleven.

[...]

Het kleine en persoonlijke raakt met Kerstmis aan het grote en gemeenschappelijke. Dit zijn dagen waarin **we** beschutting zoeken, thuis of bij familie en vrienden. Voor even de onzekere wereld buitensluiten. Even niets anders aan het hoofd dan Stille Nacht of de Top 2000.

Maar hoezeer **we** **ons** ook behaaglijk terugtrekken in eigen kring, de buitenwereld roert zich achter de ruiten. De grote wereld achter de gordijnen is altijd hoorbaar en voelbaar en dringt zich aan **ons** op, soms beangstigend, soms uitnodigend.

‘Ik verkondig U grote blijdschap die heel het volk ten deel zal vallen’, zegt de engel tegen de herders. Een verkondiging aan ‘heel het volk’... Kerstmis verbindt **ons** nadrukkelijk met elkaar.

Dat zet aan tot nadenken over hoe **we** zelf in het leven staan. Is het: ieder voor zich en God voor **ons** allen? Of hebben **we** zelf een actieve rol in een groter geheel? En zo ja: welke dan?

Het valt niet altijd mee om te blijven geloven in de gemeenschap die **we** **samen** vormen. Helemaal niet in een land met zoveel verscheidenheid als het **onze**. Een land van vrije mensen waarin het antwoord op de vraag ‘wie ben ik?’ nooit volledig samenvalt met het antwoord op de vraag ‘wie zijn **wij**?’.

[...]

Bron: <https://www.koninklijkhuis.nl/documenten/toespraken/2017/12/25/kersttoespraak-van-zijne-majesteit-de-koning-25-december-2017>.

Volgende week

College 10: Effecten van combinaties van stijlmiddelen

Lezen: Van Leeuwen(2015), Van Leeuwen (2016)

Uitwerken: Weekopdracht (lever de dag voor 17.00 uur in via BS op de dag voor het college)

Groep 10: Presentatie